

VIII.

MAGYAR MŰSA

NYOMTATTATOTT POSONBAN

KIS-ASZSZONY HAVÁBAN.

I 7 8 7.

A' félben maradt Eszköznek folytatása, melly szerint egy jó Törvény-könyvre szert lehet tenni.

Egy más Iráfotska-is jött-ki Bétsben ezen nevezet alatt: *Miért nem szerettetik József Császár a' maga Népétől?*)* Elsőben elő-számlálja Józsefnek bölts atyai Rendeléseit, azután okát mondja, miért nem szeretik; azért t. i. hogy *Reformator*, és utóljára ki-jelenti, hogy mit kíván a' Népnek nemefen gondolkodó Részé, hogy József közönségesen mindenektől szerettetnék. Ez az 57-dik oldalon a' Nép' nemesebb Részének kívánsága: „A' Népnek „ nemes Részé, nem bátorkodik ugyan mondani, de „ kívánja, hogy József Császár az Itélet-hozásokban „ ne igen hirtelenkednék: mert az által könnyen „ fok Familiák bóldogtalanfágra juthatnak. Azt-is „ kívánja, hogy az ő azon való fáradhatatlan buz- „ gósága, hogy minden Jónak gyümöltseit meg-lássa, „ magát a' Jót virágjában el-ne fojtaná. Mitsoda

h

„ me-

*) Ezen munkátska, melly valóban nagy Főt mutat, most magyar köntösbe öltöztetvén, világságot lát magyarul-is.

„mezitelenségeket okozott a' tökéletes meg-érésre nem jutott Törvény-könyv? És a' külső Országiaknak szemük előtt ujra melly igen nagy mélységbe estünk mi ez által?— Igy szóllanak most minden emberi méltóságát őltalmazó egyenes itéletű Törvény-tudók. És minthogy az emberi boldogság a' jó Törvény-könyvtől és annak helyes ki-fizolgáltatásától függ, ilyen eszközt olvasunk egy Bétsi közönséges tudós Levélben egy közönséges jó Törvény-könyvnek nyerésére.

„Mind azokban az Országokban, a' hol a' józan okofságnak sugárai az ártalmas bal vélekedéseknek és tévelygéseknek mélyféges fetétségén által-hatni kezdenek, máj napon mind tsak az Igafságnak reformálásában foglalatoskodnak, mint a' melly leg-inkább szükölködik *Reformatio* nélkül. Ezen foglalatosság éppen olyan dítséretes, a' minémű szükféges; és előttem az egy meg-fejthetetlen Mese, hogy Párt-ütés nélkül mi módon engedelmeskedhetett az ember mind eddig azoknak az embertelen és oktalan Törvényeknek, a' mellyeket majd minden Országnak Törvény-könyvében olvasunk.“

„Igafság! (*Justiz*) igen szépen hangzó szó, a' melly olly fok ezerszer és majd minden nap az ajakokon zengedez, még-is eddig senki magát arra nem vette, hogy ezen szónak értelmét józanon meg-fogja.

„Az ember tsak egyetlen egy virtusra alkalmas, és ez *Törvényességnek* (*Gerechtigkeit*) neveztetik, melly minden más rendes Virtusokat magában foglal. Az emberek a' *Törvényességet* az *Igafsággal* öfzve-zavarták; pedig mind a' kettő úgy meg-vagyon egy mástól különböztetve, mint az ok a' következéstől.

„A *Törvényesség* azoknak a kötelekségeknak bé-telyesítése, a mellyekkel én magamnak és minden rajtam kívül való dolgoknak köteles vagyok, úgy hogy a vallás, erköltsifég, és minden valamit mi Virtusnak nevezünk, semmi sem egyéb, hanem *Törvényesség*. Ezen *Törvényesség* a mérő serpenyője minden ember betsének, úgy hogy az a leg-jobb és betsületesebb ember a ki leg-törvényesebb.

„Az *Igafság* az a *Törvényesség*, a melly minket, mint Polgárokat kötelez. Ezen *Igafság* azokat a kötelekségeket szabja elönkbe, a mellyeket, mint Polgárok tartozunk bé-tölteni, melly magában foglalja azokat a kényszerítő eszközoeket-is, a mellyek ezen kötelekségeknak bé-telyesítésére kényszeritenek beunket.

„Ezen helyyes meg-határozásból léfznek az igaz *Törvény-adásnak* két kiváltképpen való fundamentomai, tudni illik:

1.) A földnek Fejedelme tsak olyan *Törvényeket* adhat, a mellyek a közönséges Jónak fenn-tartására és elő-mozdítására el-múlhatatlanúl szükfégesek.

2.) Minden pólgári *Törvény* után nyilvánfagoson meg kell határozatni a jutalomnak és büntetésnek, mellyet a Polgár a *Törvénynek* meg-tartása vagy által-hágása után várhat magára.

„Kezébe veheti akárki a leg-jobb *Törvény-könyvet*-is, abban való meg-gyözettetésére, hogy majd minden Országokban a *Törvényeknek* adásában ezen két fundamentomra telyességgel nem vigyáztanak. De mi itt nem akarjuk a már úgy-is közönségesen tudva lévő hibáit a *Törvény-adásnak* ujra elő-hozni; hanem inkább

eszközt és úrat akarunk mutatni, a' melly szerént legjobban leherne ezen hibán segiteni. E' végre itt csak az én gondolataimat akarom esmérteffé tenni.

„ Lehetetlen addig tökéletes Törvény-könyvet írni, mig az emberek azon fundamentomi igazságokban egyet nem értenek, a' mellyek tulajdonképpen minden Törvényeknek Kútfejei, és első fundamentomai a' polgári Törvény-adásnak. Ezen végre, minden erre termett embereknek meg-kellene hagyni, hogy a' Törvény-adásnak első fundamentomait ki-keresnék.

„ Ezen emberek ötön légyenek, és az egyik olyan légyen, a' ki az Országnek Fő-Törvény-székén fok esztendeig különös ditsérettel viselte a' Birói hivatalt, és ezen póltzra a' Törvény-széknek leg-alsó helyéről gráditsonként hágott-fel. A' második olyan, a' ki az alsóbb Törvény-széken valóságos Birói szolgálatot visel. A' harmadik olyan, a' ki az Országnek többnyire majd minden Törvény-székjein a' Prókátorságot közönséges helybe-hagyással folytatta. A' negyedik olyan, a' ki mint Törvényeknek közönséges Tanítója magát különösen ki mutatta, és utóljára a' hatodik olyan légyen, a' ki a' Tudósoknak közönséges ítéletek szerént, igen fundamentomos Philosophusnak és meg-világosított emberek' barátjának nézettek.

„ Ezen embereket, minden más foglalatóságaiktól menttekké kell tenni, és az ő szokott jövedelmeket, mig ezen a' munkán dólgoznak, meg-kell kettőztetni, ne hogy az Országoknak és Fejedelmeknek szokások szerént a' magok Javaknak hátra tételével kényszeritteffenek a' Közönségnek javára dólgozni.

„ Min-

„ Mindenik külön dolgozzék ; tsupán tsak a' maga tetzése és tudománya szerént adja-elő a' Törvény-adásnak fő-fundamentomait.

„ Ezen embereknek nem kell erre a' munkára több időt hat hónapnál engedni.

„ Mikor munkáikkal készen vagynak, az Országnek minden Törvény-székeiről két két *Députátusok* gyűljenek-öszve az Igafság' *Présésének* Elöl-ülése alatt, hogy az elsőbbeknek írásaikat meg-visgálják, és ezeknek külömb külömb-féle Fel-tételeikből hat Hetek alatt egy Egészet készítsenek.

„ Ha ez a' munka-is készen vagyon, ezen Egészet nyomtatásban közre kell botsátani, és annak 300. aranyat ígérni, a' ki ezen fundamentomi Fel-tételeket leg-jobban meg-tzáfolja, annak, a' ki e'hez leg-közelebb jár 150. aranyat, a' harmadiknak pedig 100. aranyat kell jutalomúl fel-tenni, hogy e' szerént a' nagy Talentomú Férjfiaknak legyen ösztönök ezen munkának illendő meg-visgálására.

„ A' nyomtatott munkának az ez ellen bé-küldetett meg-tzáfolásokkal való egybe-vetésének következtetése legyen az a' finór-mérték, a' melly szerént kelljen a' Törvény-könyvet szerkeztetni.

„ Ezen mondott utak és módok szerént való elkészítését és szerkeztetését ezen Törvény-könyvnek tsak egy emberre kell bizni; de olyanra, ki a' Népnek közönséges szava szerént a' Nemzet' nyelvében igen tiszta és érthető Írónak tartattatik. Ezen embernek nem szükség sem nagy Törvény-tudónak, sem Philosophusnak lenni, egyedül tsak tiszta és ért-

hető írás módját kívánok én ő tőle. Ezen munkának, a' mellyre én előre egy gazdag jutalmát tészek fel, leg-feljebb egy éfztendőre készen kellene lenni, és az Irónak több időt nem kellene engedni.

„Ha ez-is meg-van, ezt a' munkát az első 5. Személyeknek a' meg- vizgálásra által kell adni, és nékik 2. hónapi köz időt engedni. Mindenik külön külön a' maga értelmét adja róla, mellyet a' fennemlitett *Deputátusok*nak a' munkával együtt által kell nyújtani, kik a' voksnak többsége által meg-határozzák, mi légyen tulajdonképpen a' Törvény.

„Az ezen meg-ítélésből származott munka újra nyomtatásban közre botsáttafék, és annak, a' ki az ellen leg-többet 's leg-jobbat fog mondani, két annyi jutalmat kell ígérni, mint az elsőnek.

„A' leg-utolsó következését ezen munkának, mint egy változhatatlan Törvény-könyvet, minden ujj Jovallóknak meg-tiltásával, világofságra kell botsítani.

„Most nem tartom szükségesnek, ezen Jovallásról hofzfazafabban szóllani, minthogy a' mit mondtam, mind világos, és mindenik tzikkely magában foglalja a' bizonyító erőfséget, a' mellyet ki ki által láthat, ha leg-alább két józan érzékenysége vagyonis, mellyeknek nem szükség azt meg-mutatni, a' mi magában világos.

„Én többnyire minden Európai Országokat bejártam, *Austriában*, *Bavariában*, *Saxoniában*, *Prussfiában*, és néhány birodalombeli Városokban nagy ügyeket folytattam, ifjúfágomban Törvény-tudó, a' Törvényeknek barátja és Bíró voltam, és ezért értek ezen

ezen Tudományhoz ; arról meg-vagyok győztetve, hogy a' föld' szánéna semmi törvénytelenebb nem lehet, mint a' mit mi Igasságnak mondunk ; meg-tudom bizonyítani, hogy minden Fejedelmeknek fő-kötelefségek légyen, hogy az Igasságnak meg-jobbitását fő-foglalatofságokká tegyék, ha a' magok lételeknek fő-tzélját el-akarják érni, és haláloknak óráján nem egy olyan szám-adásra akarnak vonattatni, a' hol magokat semmiképpen meg-nem menthetik és igazíthatják : de egyfzersmind arról-ís meg-vagyok győztetve, hogy ha az Igasságnak meg-jobbitásához nem úgy kezdenek, a' mint én itt javasoltam, soha arra a' tökéletességre nem mennek, a' melly-re az emberi erő nem tsak elégséges, hanem e' mellett köteles-ís.

Lády Jobanna Gray Históriája.

LÁDY JOHANNA GRAY VI-dik EDVÁRDNAK uralkodása alatt a' szeretetre leg méltóbb Asszony volt Angliában. Nagy volt az ő Lelke a' Talentumokra, de még sokkal nagyobb a' Virtusokra nézve. Az ő szép elméje tündöklött minden mesterléges varrásaiból és szép írásaiból. Egy-néhány mu'fikáló szerzámokon tudóson játszodozott, és az ő szavának szerettető édessége az egyező hangoknak különös kedvességet osztogatott. Az Angliai Nyelvet tökélleres ékesen-szollással beszellelte és irta ; a' Frantzia, Olosz, Deák és Görög nyelveket minden akadály nélkül értette. Az ő Szülei Gray Henrik Dorseti Márquis, és Lády Francisca Brándon, Károlynak a' Suffolki Hertzegnek nagyobbik Leánya, mind azon szorgalmatossággal nevelték ötet, mely gyakorta egy természeteki keménységhez hasonló volt. Maga az ő Attya-ís a' Tudományokban nagy forgású és a' Tudósoknak

igen nagy Baráttya volt. Ama két udvari Papok *Harding* és *Aylmér*, kik valóban nagy Férjfiak voltak, let-
tenek Tanítói *Lády Jobánnának* az ő gyermekségében,
és az ő szüntelen-való társalkodói. Minden dolgokat igen
nagy sebességgel meg-fogott, és azokat az ő értt iréle-
tével, kik a' magok alkalmasok voltak miatt azt sem-
mire sem betsüllék, a' mit mások rendkívül-valónak
tartának, bámúlásra ragadta. Ezen felséges ajándékok
mellett olyan tsendes, alázatos és emberséges volt, hogy
ő a' Tudományokhoz való szeretetet nem úgy nézte,
mint az emberi kevélységnek tápláló eledelét; hanem
mint a' boldogságnak kút-fejét, és az ő Szüléinek gya-
korta-való gyalázások után, kettős örömmel fített-víz-
fza az ő Tanítóinak oktatásokra. Az ő Attya az 1551-
dik Eszt. *Suffolki* Hertzegnek választatott, és ugyan azon
napon Gróf *Wárvick Eduárdnak* hatalmas és kedves Híve
Northumberlandi Hertzegnek neveztetett. Ezen fel-
magasztaltatás szíveikből az ő elébbeni nagyra-vágyásoknak
tüzet ki-óltotta, és a' baráttlág, avagy csak addig állan-
dó és bomolhatatlan volt közöttök, míg az ő Lelkeket
a' magok hasznoknak keresése, és a' ditsőffégnék szomjú-
hozása egybe kötve tartotta vala. Mind a' két Hertzeg
azt a' Nagyságot érte-el, a' melyet csak valaha kívánhat-
tak. De a' Jövendőnek előre való el-látása ottan ottan
meg-refzkettette őket, és az ő Lelkeknek nyúgodálma
hasonló volt azon néhány szempillantatnyi tsendefféghöz,
melly egy nehéz menydörgös időt meg-előz. *Eduárd-*
nak egészsége szüntelen gyengébb gyengébb kezdet len-
ni, és ő utánna a' Királyi-székre való Következésnek
meg-változtatása vala az az egyedül való eszköz, melly
az ő halála után a' két Hertzeget minden szélveszek el-
len bátorfágba helyeztethetné. A' *Northumberlandi* Her-
tzeg azért ezen szándékát végre kívánta hajtani, és a' ma-
ga

ga negyedik Híjának Lord *Guildfort Dudleynak Ládý Jobannát* el-jegy zette. Noha külömben *Eduárd* igen szük markú Király volt; még is ezen házasságban rendkívül való volt az ő királyi bőv-kezüfége. A' Köz-nép ugyan a' *Northumberlandi* Hertzegnek rendkívül-való nagyságát fanyarogva és vállain kerefszrül-vetett szemekkel nézte, vala; nem kevésbé tsudálta mindazáltal azt az ártatlanságot és szépséget, a' mely Lord *Guildfortban* és az ő Jegyefében magát mutogatta vala. Az a' pompa, a' mellyel meg-innepeltetett a' Lakadalom, leg-utólsó öröm volt *Eduárdnak* Udvarában. Azután kevés napokkal ugy el-crötelenedett, hogy a' *Northumberlandi* Hertzegnek a' maga nagy fei-tételét véghez vinni, és a' Királyt arra kellett hajtani, hogy ő a' VIII-dik *Henriktől* az üressen maradt királyi székek el-foglalásáról tett kemény végezést, meg-változtatná, és utánna-következ-nek *Ládý Jobannát* nevezné. *Eduárd* végezetre az ő kedves Udvarnokjának beszédeire reá-állott, és az ő halála után *Ládý Jobanna* Király-afszonynak hirdettetett. *Ládý* ekkor egész tsendeffégben élt a' maga mezei Józságában, ki a' kevélységtől szabad, és ezen ditsóffég' szomjúhözáfának tselekedetében tökéletesen ártatlan volt. Az ő *Attya*, és a' *Northumberlandi* Hertzeg, nagy pompával meg-jelentették neki a' meg-hólt Királynak utólsó akaratyát, és azon pillantatban térdre esvén ő előtte, királyi tiszteletet tulajdonítottak neki. Ezt hallván és látván meg-hökkene egész rettenéssel *Ládý*, és monda:

„ Nem ez-é az igasságot tsúfolni, midön az ember lel-
 „ ki esméret ellen-való dolognak tart egy *Schillinget*
 „ el-lopni, és nem egy koronát magához ragadni? És
 „ mitsoda Koronát? Egy Koronát, a' melly erőszakkal
 „ vétettetett-el az *Arragóniai Katalintól* és a' mellyért *Ba-
 „ len Anna* a' fejét el-vefztette. Ugyan miért akarja A-
 „ tyám

„ tyám Uram , hogy véreimet én-is ki-öntssám , és har-
 „ madik áldozat légyek ? Tegyük-fel, hogy a' szerentse
 „ állandó lefűsz , tanátsos é úgy-is azt a' töviffet fejemre
 „ tenni, melly engemet egészszcen öfzve szurkál, ha é-
 „ letemtől egy átaljában meg nem főzt? Jármat végyek-
 „ é nyakamra, a' melly engem leg-alább gyötörjön, ha
 „ egészszcen meg-nem fojt? Jobb az én szabadságom, mint
 „ az a' lántz, a' mellyet Atyám Uram ajánl, bár akármely
 „ drága kövekkel légyen is meg-rakva. Én az én békef-
 „ ségemet nem akarom a' királyi gonddal és fényes béke-
 „ jóval fel-tserelni. És ha kegyelmed engemet igazán
 „ és szívéből szeret, inkább egy tsendes, noha kevésbé
 „ tündöklő szerentsét kíván nekem, mint egy magos
 „ állapotot, mely a' Szélvezek ütközeteinek felettébb
 „ ki-vagyon tétettetve. — Mind ezen beszédi és kérései
 „ sem indithatták-fel az ő Attyának uralkodást szómjúho-
 „ zó Lelkét. *Lády*nak az *Annya*-is minden ékefen-szöllá-
 „ fat reá fordította; úgy hogy ő végezetre, mind két
 „ Szüléihez való engedelmességéből, mind az ő Férjéhez
 „ vífeltető gyengéded szeretetéből, ki hasonlóképpen ezen
 „ bódogtalan Tanátsot jóvasolta, reá hajlott, és London-
 „ ba utazott. Ő néki ott mint Királynénak fő-tiszteletek
 „ tétettek; de a' kilentzedik napon már vége-is lett az
 „ ő uralkodásának. *Mária* Hertzeg - afzszony a' Nép kö-
 „ zött maga iránt erőssebb hajlandóságot talált, és a' bód-
 „ dogtalan *Lády* az ő hívtelen Baráttaitól el-hagyattatott.
 „ Midőn minden tanátskozások hijában-valók vólnának, a'
 „ Hertzeg Leányának házába menvén, meg-jelentette néki,
 „ hogy néki immár a' királyi ditsőfféget le-kellene tennie.
 „ Tsendes és békefféges ábrázattal ekként feielt nékie *Lá-
 „ dy*: „ Hidje-el édes Atyám Uram! hogy sokkal nagyobb
 „ örömmel - vészem ezt a' hirt, mint az én elébbeni
 „ királyi székbe lett fel-magasztaltatásomat vettem vala-
 „ Örö-

„ Örömet el-hagyom én azt, és abban követem az
 „ én szívemnek indítását; ez által igyekezem a' má-
 „ foktól ejtett vétkeket el-törlni; ha ugyan akármelly
 „ nagy vétkek - is azoknak valófágos meg-efmérések
 „ által, el-törölthetnek? Azután nem fokkára az ő
 Férjével, Attyával és más Baráttyaival meg-fogatta-
 tott.

A' Királyné, *Mária*, ki *Lády*nak virtuffait ma-
 ga' bámúlással és nagyra betsüléssel szemlélte, egy
 időről más időre halasztgatta az ő szomorú Életének
 utolsó ki-menetelét. Ezen fogfágában az Attyához
 egy hathatós Levelet írt, ki az ő derék Leányának
 szomorú története miatt erőflebben nyughatatlanko-
 dott, mint a' maga tulajdon halálától való féelme
 miatt. „ Az igaz (igy írt *Lády* abban) tudom ked-
 „ ves Atyám Uram! hogy a' kegyelmed' szíve ket-
 „ tős bánat' és keferüséggel tufakodik, úgy azon
 „ szerentsétlenségnek szemlélésében, a' mellyet ma-
 „ ga húzott bóldogtalan fejére, mint azokban a' sze-
 „ rentsétlen környül-állásokban, a' melyekbe sze-
 „ gény fejemet helyhezttette; de édes Atyám Uram!
 „ még-is szerentsésnek ítélfhetem magamat, hogy mi-
 „ dőn én a' meg-esett dologra nézve ártatlanságban
 „ mosóm az én kezeimet, az én vétkeetlen vérem
 „ az Urnak eleibe a' Könyörületességért fel-kiált-
 „ hat. Nem mint ha nem kellene meg-vallanom, hogy
 „ én (kényszerítéssel ugyan, és a' mint jól-tudja, szün-
 „ hetetlen unfzolásra) a' Koronának fejemre-való té-
 „ telében meg - egygyeztem, és az által a' Ki-
 „ rálynét és a' Törvényeket erőfssen meg-sértettem;
 „ mindazonáltal erőfs bizodalomom vágyon, hogy az
 „ én vétkemannyival kifsebb az én Istenem előtt, a'
 „ mennyivel kevesebb része vágyon az én Szívem-
 „ nek

„ nek az én fel-magasztaltatásomban. Ez édes Atyám
 „ Uram! az én belső magam érzése halálomnak kö-
 „ zelítésekor, a' melly noha melly fájdalmason es-
 „ sék-is kegyelmednek; nékem mindazonáltal igen
 „ örvendetes. Nem, semmi sem lehet nékem örven-
 „ detesebb, mint midőn a' nyomorúságnak ezen völ-
 „ gyéből a' minden örömöknek és gyöngyörűségeknek
 „ mennyei királyi székébe el-jutok; és én kérem az
 „ Istent (ha szabad egy Leánynak így írni az ő At-
 „ tyának), hogy kegyelmedet az Idvezítőben való
 „ álhatatos hitben mind végig, valamint eddig, úgy
 „ ezután is kegyelmesen tartsa-meg, hogy mi egy-
 „ mást az Égben víszont meg-találhassuk!“

Azonban egy támadás következett, melly *Mária*' Királyné' országos Tanátságának alkalmatosságot nyújtott, hogy őtet reá beszéljék, hogy a' Királyi széket semmi más móddal nem lehetne, hanem csak a' sze-
 rentsétlen *Lády*nak vérével meg-erősíteni. *Mária* va-
 lójában sok könnyőreletes indulattal viseltetett ő iránta,
 és *Lády* sokkal hathatóssabban fel-indítatott a' Kirá-
 ly-Aszfzonymak ezen nagy szívűsege által, mint az
 ő halálának lett hírül-adása által. Ezen szívbeli álla-
 potban találta *Ládyt* a' Vestmünsteri Apátur D. *Fec-
 kenbám*, kit a' Királyné hozzá küldött, hogy a' Ró-
 mai Szentegyházzal egygyesítvén, oldja-fel bűneiből.
 Ő egész bizodalommal hitte, hogy azon ifjú Asz-
 fzonyon győzedelmet vésszen, mint a' ki az ő ítélete
 szerént igen erős' indulatoktól és az halálnak félel-
 métől háborgattatnék.

Már az ő fogh-házába diadal-maskodó ábrázattal le-
 pett-bé, és éppen el-akarta a' hartzot kezdeni, midőn
Lády egész tsendefféggel így szólott néki: „ semmi több
 el-

25

„ el-vezetésre-való időm nintsen; mert az ilyen ve-
„ szekedő kérdéseknek villogtatása és meg ítélese jó
„ lehet ugyan az élőknek, de valóban nem a' hal-
„ doklóknek. Én azt, mint az Úr' szánakodásának
„ leg-erősebb bizonyosságát, úgy fogom szemlélni, ha
„ az én Istenemmel való meg-békéllésemet meg-nem
„ háborította.“ Ezen szókat egészfzen roszszúl értvén
Feckenhám, a' Király aszszonyhoz sietett és kérte, hogy
a' *Lády*' halálát még egy-néhány napokig halasztaná.
A' Királyné jóvá hagyta az ő kívánságát; de az el-
tévelyedés majd tsak hamar fel fedeztetett. Midőn
az Apátur *Ládyt* a' Királynénak meg-kegyelmezésére
emlékeztette, így szóllott nékie *Lády*: „ Semmi fel-
„ függesztetését nem kívánom az én halálomnak; sőt
„ nagy kívánsággal várom azt, mint az én nyomo-
„ rúságimnak végét, és az örökké tartó boldogságra-
„ való bé-menetelt.“ A' Keresztyén vallásnak igazságai-
ról való beszélgetést el nem kerülhette. De midőn
D-Feckenhám látná, hogy minden ékefen-szóllását ha-
szontalanúl veztegetné, és minden munkái gyümölyts-
telenek vólnának, ezen szókkal vett bútsút tőle:
„ Aszszonyfág! én aszszonyságodnak meg-átalkodott
„ vakmerőségét felettebb fájlalom, és már most bizo-
„ nyos vagyok abban, hogy mi ez élet után soha töb-
„ bé egy mást meg-nem láttyuk. „ A' valóságos i-
„ gaz, így szóllott néki *Lády*, hogy mi egy mást
„ többször meg-nem találjuk, ha tsak az Isten az
„ Úr' szívét meg-nem változtatja. Mert én abban
„ meg-vagyok győzöttetve, hogy ha az Úr bűneit meg-
„ nem bánnya, és az Istenhez meg-nem tér, az Úr'
„ állapotja felettebb szomorúfágos és kéttféses, és
„ én kérem az Istent az ő könyörületességéért, hogy
„ a' maga szent Lelkét ajándékozza az Urnak. Az

„ az Isten, a' ki már az Urnak az ékes beszédnek
 „ ajándékát meg-adta, azt-is vajha meg-tselekedné,
 „ hogy az Úr' értelmének szemei az igazság' előtt
 „ meg-nyilnának! “ Éz az egyenes bátorság nem
 fértette-meg az Apátur Urat. A' vesztő álláson sem
 hagyta-el *Ládyt*, és még az ő életének utolsó pontján-
 is hathatós köszönettel jutalmaztatta-meg *Lády* az ő
 figyelmetefségét. — Azonban az ő halálának napja
 hirtelen elő-repüle. Az előtt egy kevéffel az ő Test-
 véréhez *Lády Katalin*hoz egy Levelet irt, mely az ő
 virtuffainak el-felejtethetlen emlékeztető oszlopául
 és az egészsz emberi Nemzetnek testált drága hagyom-
 ányúl fog maradni. Midőn a' szomorú és rettenetes
 nap szélyel-verte a' sűrű fetétséget, és magával az
 irtóztató rettegést és felelmet fel-hozta, azt kívánta
 az ő férje, ki életét hasonlóképpen el-vesztendő va-
 la, hogy még egyszer vele beszélhetne. Meg-nyerte
 leg-ottan az engedelmet; de *Lády* tudtára adta néki,
 hogy az az egybe-menetel az ő fajdalmokat sokkal
 inkább fogná nagyobbítani, mint sem tsendeffégeket
 erősíteni, a' mélybe kívánnák Lelkeiket az halálnak
 tsapása ellen helyheztetni. „ Tartasuk a' más világra,“
 így szóllott *Lády* „ ezen egybe-menetelünket. Ott
 „ a' barátságok valójában böldegok, és az egygyesü-
 „ lések el-választhatatlanok. “ Ő annak-okáért mi-
 dőn fog-háza mellett Férje a' vesztő-helyre vitettetnék,
 tsak az ablakhoz ment, és egy-néhány szókkal töle el-
 bútsúzott: Az ő Férje' holt testének, mely a' *Tóveri* ká-
 polnába vitettetett, az ő ablaka alatt kellett el-vitet-
 tetni. Ezen rettenetes látásra fel-vévén *Lády* az ő
 Író tábláját, e következő szókat írta reá: „ Ha
 „ az ő erőszakoson meg-ölettetett teste, az emberi
 „ Törvény-szék előtt én ellenem való bizonyosságul

„ ot-

„ ottan fekszik; az ő meg-bóldogúlt Lelkét az Isten-
 „ nek ítélő széke előtt az én ártatlanfágim óltalmaz-
 „ zák. “ Azután egy órával maga-is a' vesztő-helyre
 vitettetett. Tsen des és nyugodalmas ábrázattal hágott
 fel az állásra, mindeneket köszöntött, valakik ott
 jelen voltak, és *D. Feckenbámtól*, a' ki oda kéferte
 vala őtet, ezen szókkal bútsúzott-el: „ Az Isten gaz-
 „ dagon meg-juttalmaztattya az Úrnak, hozzám meg-
 „ bizonyított jó indúlatyát, noha az Úrnak beszédei
 „ nékem nagyobb nyughatatlanságot okoztanak, mint
 „ az én közelítő halálomnak minden rettegései.“ Ezek-
 után a' Nézőkhöz egy igen hathatós beszédet tar-
 tott. „ Én Törvény alatt vagyok, “ monda ő,
 „ és ezen Törvény szerént kárhoztattam halálra. Én
 „ semmi részben sem fértettem-meg a' Királynét, ez-
 „ okáért ártatlanfágban mosom-meg az én kezeimet,
 „ és egy olyan lelket adok által az én Istenemnek,
 „ melly ezen gonofságtól tiszta, és az igazságtalan-
 „ fágban ártatlan. Meg-halok; mivel olyan tseleke-
 „ detben egyeztem-meg, a' melyről a' Törvényt nem
 „ értettem. Nem kevésbé fértettem-meg mindazonál-
 „ tal a' mindenható Istent, hogy magamat az én in-
 „ dúlataimnak és a' világ' gyönyörűségeinek adtam.
 „ Még kevésbe éltem az én Tudományom szerént,
 „ mellyet az Isten ajándékozott vala nékem. Azért
 „ botsátotta az Isten az én bűneimért ezen halálnak
 „ nemét én reám. De szívemből hálát adok ő Felsé-
 „ gének, hogy nékem a' meg-téréfre időt engedett:
 „ hogy bűneimet meg-bánhassam, és az én Idvezítő-
 „ met, kit hijábanvalófágim meg-bántottanak, meg-
 „ engesztelhessem. — Kérlek mindnyájan benneteket
 „ Barátaim! hogy velem és érettem könyörögjeteK,
 „ hogy az Isten a' míg még élek, az ő nagy kegyel-
 „ mes-

„ mellége és könyörületessége szerént, az én bűneimet,
„ noha azok számlálhatatlanok és felettébb terhesek, bo-
„ tsáffa-meg énnékem. Esedezem mindnyájotoknak, te-
„ gyetek róllam bizonyfágot, hogy én itt úgy halok-
„ meg, mint egy valóságos Keresztyén, és arról az én lel-
„ kemben meg-vagyok győzöttetve, hogy egyedül és tsu-
„ pán csak az én Jésus Kristusomnak, az én egyedül va-
„ ló Meg-váltómnak vére, szenvedése és érdeme által,
„ és nem valami érdemlő munkája által léfzek én boldog
„ az én Tselekedeteimnek, a' mellyeket ha meg - gondo-
„ lok, reszkerek, melly erőssen kiáltanak azok én ellenem.
„ — És már most kérlek benneteket mindnyájotokat,
„ könyörögjetek én velem és én érettem. “ Ezen beszéde
után nagy alázatossággal le-térdepelt és könyörgött. Is-
mét fel-állott, és ruhájából le-verkezett. A' hóhér térd-
re esvén ő előtte, botsánatot kért tőle. Szívesén “ így
felele *Lády*, és midőn a' tőkét, mellyre tette fejét érzet-
te volna, fel-kiálta: *Uram! a' te kezembe ajánlom az én*
Lelkemet! Ezen pertzben egy tsapással feje testétől el-vá-
lasztatott.

Emeljünk Oszlopot ezen bóldogtalan ártatlanságnak, kít
az ő Szüleinek országlást kívánó szívek a' magok-
nagyra vágyáfoknak fel-áldozott; ezen valóságos
virtufokkal tellyes szomorú ki-menetelű szívnek té-
gyünk koporsó követ fir-halmára,

És írjuk-fel reá az egész Világnak,
Ki-volt, 's mint lett vége é szép gyöngy virágnak.

(A' többit máskor.)